

Liburuak

José M. GONZALEZ RUIZ: *Creer es comprometerse* (Ed. Fontanella)

Jaungoikoaren monopoliorik inork ez daukala eta Jaungoiko hori gure gainetik dagoela esanaz hasten da José María González Ruiz.

Liburu hontako bere asmoa alegin baterena da. Bizi dugun mundu berri hontan Jaungoikoaren fedea egiten dizkigun eskabide batzuk aztertzea dala asmo hori esango nuke. Beraz, ikusi ditzazkegun bi puntu interesgarri daude hemen, sinismenaren eragikortasuna eta, bigarrena, munduaren berrialdi laister honen ezaupena.

«Creer es comprometerse» laburra da oso, ta titulu-txikiz josia. Ikusi ditzagun, argigarritzat, izenpuru batzuk: «Patología de la «hispanidad».—El nuevo ritmo de la Historia.—Cirugía del «nacionalcatolicismo».—La nueva frontera de la herejía.—El cristianismo no es un humanismo.—Primacía de la gracia.—Dios no es español.—Tentación de neoconstantinismo.—La Iglesia es una comunidad religioso-profética.—Crisis del «dogma hispánico».—Apertura, sí; aperturita, no. Eta hau dana 18 horrialdeetan emana daukagu. Hiztegi bat dala esan diteke, hain laburrak dira azalpenak.

Sarri asko kristau fedea geldibide bat bezela epaitu dugu. Sifismena zer dan ahazturik (hori da egia), lehengo era zahar batzutan kokatu izan dugu gure fede-ustea. Baiña idazteuna pittin bat sakondu duan edozeinek daki: fedea ez da behin betirako egin genezaken aukera bat. Fedea ez da segurantzaren lekugunea. Sifismenaren aukera egunero egin behar dugu, momentu bakoitzean, kinka bakoitzean, Jainkoaren Hitza ta bizitza alkar artuaz. Haren Hitzarekin izatasuna juzgatuaz. Jainkoak hitzegiten digu, galdetu. Guk, ordea, Delfos'ko Pitonisa bihurtu dugu Jainkoa.

Jainkoa izan da askorentzat mundu hontako problema guzien soluzio zuzen ta lehengoa. Gu geu soluzio-billa hasi beharrean, Harengana jo, ta lasai

LIBURUAK

egon gindezken. Jainkoa ez dezagula «ordezko» bat egin. Erabakia guk artu behar dugunean, geuk egin behar dugu, ez Jainkoak. Edozein prolema gertatzen dala? Esplikazioa, Jainkoak. Esplikatzaille bat onartu dugu, «ordenua» defenditzen duan «zer» bat. Deista batentzako, bai, hori izango da Jainkoa, baiña kristau batentzako, ez. Ezin dezakegu Jainkoa tresna bat egin, gure tamañara bihurtu ere ez, ez domestikatu, ezin dezakegu poltsikoan sartu ta «receta» bat lez erabilli. Kristauok liburuko erlijioa daukagu. Idazteuna dugu gidari. Ta han azaltzen dan Jainkoa onartu behar dugu, ez guk sortutakorik.

Jainkoa, «Bestea» da, goi-goikoa, gure gaiñetik eta goitik dagoena. Absolutoa da, osoa, berezkoa. Ditekenik handiena. Ta Jainkoa, grazia da. Eta, hain zuzen, kristauaren siñismena hori da, alegia, debaldeko Jainko hau, «ezertarako» balio ez duen Jainko hau siñistea. Kristianismuaren kondaira aztertuz batera, milla ereji izan dirala, gizaldiak zehar, konturatuko gera. Era askotakoak. Baiña, siñismena gehien mindu dutenak, dudarik gabe, Jainkoaren «grazitasuna» arbuiaitu ta gutxietsi dutenak izan dira, Jainkoa «erabilli» egin izan dugu, erabilli. Ta González Ruiz'en ustez, Kristautasunaren bihotza «grazia, utsezko Jainko bat onartzea da».

Absolutoa da-ta Jainkoa, absoluto-txiki guztiak lur-jo beharra daukate. Absolutotxu guztien etsairik ausartena kristaua da. Idolo ta jainkorde guztien desegillea. Jainkoa handia da, bakarra. Beste «jainkotxu» danak lurrezko anak daukate. Absoluto baten zerbitzari danak, nola beste sasi-absoluto batzuk zerbitzatu? Kristo dala bere Jainko aitortzen eta aldarrikatzen duanak, nola Jainkotzat ar dezake dirua? Jainkoa eta Mammon: alkarren etsai, Jainkorde ta sasi-absoluto hoiak dirala-ta, Jainkoa, benetakoa alegia, izkutatu, Jainkoaren argia itzali ta illundu, egiten zaigu. Jainkoaren izkutetze hau prolema ikaragarri serioa da, ta hain zuzen gure gaurko munduan gertatzen ari da. Gaiak merezi duan seriotasun ta gordintasunaren aurkeztu behar genuke prolema hau. Askorentzat Jainkoa ez da Aita. Morroia da. Ta, hortara, bere semea, gure anaia, nun dagoen galdetzen digunean, asarratu egin ohi gera. Jakina: morroiak obeditu egin behar du, ez agindu, Guk galdetzen diogunari erantzun, ez alderantzira.

Kain ere asarratu egin zan, ba dakigu, Jainkoaren galdera entzun zuanean: «Nun duzu anaia». Esan dugun bezela, Jainkoaren aurpegia, gure erruz, antz-aldatu ta izkutatu arren, argi ta garbi jarraitzen du beti bere galderak. Jainkoarekin zuzenezko ta artezko artuemanik ez daukagu. Bitarteko beharrezkoa ezagutzen dugu: gizona da. Alde hontatik, gure egitura askok erabateko aldakuntzaren beharra ba daukatela pentsatzen dut. Gure Jaunartzeak gizonarekin adiskidetasunean eta alkarrizketan jarri behar gaitu.

Azken-epaiko erabaki gaia ere ezaguna zaigu: lagunurkoarenganako maitasuna ta laguntza. Ezkerraldera ta eskumaldera bia'duak, batzuk eta besteak, galdera bera egiten diote Jainkoari: baiña nun?, noiz?, nori? Ez batzuk eta ez besteek gizon horrengan ez zuten Jainkorik somatu. Eskumaldekoak, ordea, lagunurkoari zerbitzu-egin zioten, ta besteek, ez. Hori da aldea: gizonarekiko jokaera.

Azken epaiko erabaki hontan oiñarriturik, noski, González Ruiz'ek diferentzi interesgarri bat egin du: Jainkogabeko siñistunak eta jainkogabeko siñisgabeak. Jainkoa siñistu ez arren, lagunurkoa maitatzen dutenak dira aurre-

nekoek; eta ez bata siñistu ta ez bestea maitatu egiten dutenak, Jainko-gabea siñisgabeak. (Diferentzi hontaz baliatzen da, naizta gerora, momentu batean, siñisgabe ta Jainkogabe kontra jarri. Oharkabez ta oituraren indarrez eroritako utsa, nik uste.)

Ikusten danez, ba, naizta Jainkoa gorderik egon (ta esan dugu Jainkoaren izkutatze hau sasi-arrazoi askogatik gertatu ohi dala; hortik dator Jainkogabeak, batzutan), Jainkoaren galderak beti jarraitzen du: Nun da zure anaia? Ta nere anaia hori edozein da, danak eta edozein, ez dut nik aukeratu behar. Samaritar harek etzun aukerarik egin.

Liburuttoaren hirugarren kapitulutik gerokoa, González Ruiz beraren beste liburu batzuen laburpen mehe bat dala esango nuke.

España'ko kristau-bizitzaren egoeraren puntu batzuk kritikatuaz ematen dio hasiera. «Naziotasunaren» ta «Katolikotasunaren» alkarren arteko bategite honek Idazteune'ko Job'ek izan zuan larruketa iraun beharko duela pentsatzen du. Garbiketa bat eskatzen du González Ruiz'ek, miñez ta dolorez eginen dan garbiketa, alegia, Jainkoa ez baida espainarra.

Erligioarekin egin diren sasi-ezkontzen oiñarria hontan dago: Kristianismua umanismoztat jo dala. Umanismoa, gizona egiteko, eratzeko, moldatzeko, bide ta arau konkretu batzuk da. Teknika bat. Baiña kristianismua ez da teknika. Teknikak oro bere kontura doaz. Teknika hoi en eragille ta arnas-emaile da betiere Kristianismua, ez soluzio-emaile bat.

Kristianismua ez da umanismo bat. Eta horregatik, Eliza ere ezin ditek «gizon-egiteko» erabide batzuekin nahastu. Ta gutxiago hartzat artu. Teknikaren testigu da Eliza, esan du Kontzilioak. Eliza librea da, askea, ez dago era honi edo hari lotua. Elizak ez dauka egoera ta jazoera guztientzako formula egin bat: utikan klerikalismoa! Profetismoa da Elizan nagusi.

«Creer es comprometerse» liburutto hau izenpurutik hasi ta azkeneraño eraman-eziña izango da batzuentzat. Beste zenbaitzuentzat, pozgarri. Puntu bizi asko ikuitzen du. Egilleari berari ingurutzen dion errealidadearekin polemikan bezela egindakoa, asarrez. Asarrez eta ongi-nahiez. Profetismoaren indarrarekin (haren segurantzi ta haren arriskuarekin) jokatu du González Ruiz'ek.

Joan Mari TORREALDAY